

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku D.K.
przy uczestnictwie P. S.A. z siedzibą w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 września 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 17 października 2016 r., sygn. akt I Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym,

które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecnictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecnictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/04, nie publ.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji jurydycznej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także

wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej.

Zdaniem skarżącej w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni art. 231 k.p.c. i odpowiedzi na pytanie, czy przepis ten pozwala na zbudowanie domniemania co do daty budowy linii energetycznej wywodząc ją z daty wydania decyzji administracyjnych wydanych przed rozpoczęciem budowy linii, czy też takie domniemanie w tym zakresie można zbudować jedynie w oparciu o datę budowy innych odcinków linii.

Podniesione przez skarżącą zagadnienie nie ma charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie. W motywach wniosku skarżąca zarzuca, że Sąd Okręgowy błędnie ustalił – powołując się m.in. na dowody z dokumentów w postaci decyzji z dnia 5 lutego 1979 r., zatwierdzającej warunki realizacji inwestycji w postaci linii elektroenergetycznej 400 kV na odcinku R.-T. na terenie Gminy P., decyzji z dnia 6 lipca 1979 r., udzielającej pozwolenia na budowę dla linii 400/200 kV P. – T. na terenie Gminy P., decyzji Naczelnika Gminy P. o zezwoleniu na wejście w teren m.in. dla miejscowości Ś. z dnia 14 czerwca 1979 r. – że sporna linia energetyczna została wybudowana w 1980 r. Skarżąca w istocie nie formułuje wątpliwości na tle konkretnych przepisów, a kwestionuje ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, dokonane przez Sąd Okręgowy, którymi Sąd Najwyższy jest związany.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m.in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia

8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona w wyżej wskazanym rozumieniu.

Oczywistej zasadności skargi skarżąca upatrywała w rażącym naruszeniu przez Sąd Okręgowy art. 6 k.c., art. 231 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., z uwagi na uznanie, że wydanie decyzji związanych z lokalizacją i przyszłą budową linii tworzy domniemanie faktyczne, że linia nieco ponad rok po wydaniu tych decyzji została wybudowana i przyjęcie tej daty, jako początku biegu zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu na gruncie skarżącej.

Domniemanie faktyczne przewidziane w art. 231 k.p.c. jest środkiem pozwalającym ustalić określony element stanu faktycznego, konstruowany z uwzględnieniem reguł art. 233 § 1 k.p.c., a tym samym należy do kręgu czynności dotyczących ustaleń faktycznych i oceny dowodów. Zarzutowi kasacyjnemu dotyczącemu zastosowania tej konstrukcji procesowej stoi na przeszkodzie art. 398³ § 3 k.p.c. i 398¹³ § 3 k.p.c. (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2007 r., I CKN 428/06, nie publ., z dnia 3 grudnia 2010 r., I CSK 123/10, nie publ., i z dnia 18 stycznia 2017 r., V CSK 159/16, nie publ.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego dopuszczono wprowadzić możliwość powoływania się w skardze kasacyjnej na zarzut naruszenia art. 231 k.p.c., ale tylko w przypadku gdy Sąd meriti odrzucił możliwość dokonywania ustaleń faktycznych w inny sposób niż tylko przez przeprowadzenie dowodów bezpośrednich na zaistnienie okoliczności podlegających ustaleniu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2006 r., III CSK 174/06, nie publ. oraz z dnia 25 lutego 2010 r., V CSK 295/09, nie publ.). Sytuacja taka nie wystąpiła w sprawie w której wniesiono skargę, skarżąca zwalcza bowiem zastosowanie przez Sąd Okręgowy art. 231 k.p.c. i w tym kontekście stawia zarzut błędnego rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.). Zarzut naruszenia regulacji prawnej, która nie może być podstawą skargi kasacyjnej, nie może stać się podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Zaznaczyć należy, że w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy - ustalając okoliczność dotyczącą daty wybudowania linii energetycznej - powołał się na domniemanie faktyczne, wynikające ze wskazanych przez niego dokumentów, jak również na zeznania świadka K.J. i przesłuchanie skarżącej w charakterze strony, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów. Natomiast istota zarzutów skargi, z którą skarżąca wiąże jej oczywistą zasadność, polega właśnie na zakwestionowaniu dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny dowodów, która doprowadziła Sąd ten do przekonania, że linia na nieruchomości należącej do skarżącej została wybudowana do końca 1980 r.

Ponadto, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na jej oczywistą zasadność oraz na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Wobec kształtu obydwu powołanych przesłanek nie jest możliwe jednoczesne skuteczne wykazywanie, że w sprawie istnieją wątpliwości interpretacyjne dotyczące przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym, ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne zagadnienie prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (por. m.in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, nie publ. i z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, nie publ.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym od dnia 27 października 2016 r. (Dz. U. z 2015, poz. 1804 ze zm.).

